

भारत - भूतान विकास सहकार्य चर्चा (30 जून 2025)

30 जून 2025

30 जून 2025 रोजी नवी दिल्ली येथे भारत-भूतान विकास सहकार्य चर्चा झाली. भारतीय शिष्टमंडळाचे नेतृत्व सचिव (पश्चिम) श्री. तन्मय लाल यांनी केले आणि भूतानच्या शिष्टमंडळाचे नेतृत्व भूतानचे परराष्ट्र सचिव औम पेमा चोडेन यांनी केले.

2. भारत आणि भूतानमध्ये विश्वास, सद्भावना, सर्व स्तरांवर परस्पर समजूतदारपणा, मैत्रीचे मजबूत बंध आणि परस्पर नागरिकांमधील घनिष्ठ संबंध याद्वारे वैशिष्ट्यीकृत अनुकरणीय भागीदारी आहे. भारत-भूतान विकास भागीदारीच्या संपूर्ण विस्ताराने आढावा घेण्यासाठी विकास सहकार्य चर्चा ही एक महत्त्वाची द्विपक्षीय यंत्रणा आहे. भारत सरकारने (GoI) भूतानच्या 13व्या पंचवार्षिक योजनेच्या कालावधीसाठी (2024-2029) ₹/Nu 10,000 कोटी (100 अब्ज) अर्थसहाय्य देण्याचे वचन दिले आहे, ज्यामध्ये प्रकल्पबद्ध सहाय्य (PTA) प्रकल्प, उच्च प्रभाव समुदाय विकास प्रकल्प (HICDP), आर्थिक प्रोत्साहन कार्यक्रम (ESP) साठी सहाय्य आणि कार्यक्रम अनुदानाच्या स्वरूपात अर्थसंकल्पीय सहाय्य समाविष्ट असेल.

3. चर्चेदरम्यान, उभय बाजूंनी सहाय्याच्या विविध घटकांवर चर्चा केली आणि मागील फेऱ्यांमध्ये मंजूर झालेल्या प्रकल्पांच्या अंमलबजावणीतील प्रगतीचा आढावा घेतला. विविध क्षेत्रांचा समावेश असलेले ₹/Nu 4958 कोटी (49.58 अब्ज) रकमेचे एकूण 61 PTA प्रकल्प आणि ₹/Nu 417 कोटी (4.17 अब्ज) रकमेचे 283 HICDP अंमलबजावणीच्या विविध टप्प्यांत आहेत. उभय बाजूंनी विकसित होत असलेल्या आवश्यकता लक्षात घेऊन काही PTA प्रकल्पांसाठीच्या वाटपांमध्ये योग्य सुधारणा करण्यास सहमती दर्शविली. भारत सरकारने ESP साठी ₹/Nu 750 कोटी (7.50 अब्ज) आणि कार्यक्रम अनुदान म्हणून ₹100 कोटी (1 अब्ज) देखील जारी केले आहेत. या बैठकीत या निधीच्या वापराच्या प्रगतीचा आढावा घेण्यात आला.

4. भूतानच्या वतीने 13व्या FYP कालावधीत अंमलात आणावयाच्या PTA प्रकल्प प्रस्तावांचा दुसरा टप्पा सादर करण्यात आला. आरोग्यसेवा, कनेक्टिव्हिटी, शहरी पायाभूत सुविधा आणि पशुधन यासारख्या क्षेत्रांचा समावेश असलेल्या ₹/Nu 1113 कोटी (11.13 अब्ज) रकमेच्या एकूण 10 प्रकल्पांना उभय बाजूंनी मान्यता दिली.

5. भारतीय वतीने असे सांगण्यात आले की ते भूतानच्या शाही सरकारसोबत विकासाच्या अजेंड्यावर एकत्रितपणे काम करत राहतील, जे महामहिम भूतानचे राजे आणि भारताचे पंतप्रधान यांच्या सामायिक दृष्टिकोनाच्या अनुषंगाने आणि भूतानच्या शाही सरकार आणि लोकांच्या प्राधान्यांवर आधारित असेल.

6. उभय देशांमधील नियमित देवाणघेवाण आणि मैत्री आणि सहकार्याच्या अद्वितीय बंधांच्या सुस्थापित परंपरेला अनुसरून ही चर्चा मैत्रीपूर्ण आणि सौहार्दपूर्ण वातावरणात पार पडली. उभय बाजूंनी पुढील विकास सहकार्य चर्चा थिम्फू येथे परस्पर सोयीस्कर तारखेला आयोजित करण्याचे मान्य केले.

नवी दिल्ली

30 जून 2025